

مراقبت از تکامل کودک

عناوین

■ مقدمه

■ مراقبت از تکامل کودک:

بهبود مراقبت از کودکان کم سن و سال

مطالب درسی دوره

■ مشاوره خانواده در مورد مراقبت از تکامل کودک

■ مراقبت از تکامل کودکان: کتاب راهنمای شرکت کنندگان

■ مراقبت از تکامل کودکان: کارت های مشاوره

■ مراقبت از تکامل کودکان: یادداشت هایی برای آموزشیاران

■ مراقبت از تکامل کودکان: راهنمای تمرین بالینی

■ چهار چوبی برای پایش و ارزشیابی

■ پوستر: توصیه هائی برای مراقبت از تکامل کودکان

■ CD- Rom: منابع فنی، حمایتی و آموزشی

■ مراقبت از تکامل کودکان: راهنمای پایش و ارزشیابی

مطالب درسی دوره ها

سخنرانی های سمینارهای فنی

مرور شواهد

ویدئوهای حمایتی و آموزشی

سایر منابع

Additional materials to support the implementation of Care for Child Development will be added to this set as they are finalized.

World Health
Organization

unicef

وزارت بهداشت، درمان
و آموزش پزشکی
دفتر سلامت جمعیت، خانواده و مدارس
اداره سلامت کودکان

دانشگاه علوم پزشکی
و خدمات بهداشتی درمانی تبریز
معاونت بهداشت

مقدمه

باشد. شواهد قوی وجود دارد که این مداخلات عوامل مسبب را شناسایی کرده و بروز تاخیر تکاملی کودکان را کاهش می دهد.

بخش های سلامت در کشورها توانایی آن را دارند که نقش منحصر بفردی را در ECD بازی کنند چرا که مهمترین فرصت برای اطمینان از کسب تکامل مطلوب و پیشگیری از آسیب های دراز مدت، از زمان حاملگی تا ۵ سال اول زندگی است. بنابراین زمان ارائه مراقبت های بهداشتی برای زنان و کودکان کم سن و سال فرصت های مهمی هستند تا کوشش خانواده ها را در پیشبرد تکامل کودکان تقویت کند و شاید برای کارشناسان سلامت در کشورهای در حال توسعه تنها فرصت واقعی باشد که والدین کودکان کم سن و سال را تحت تاثیر مثبت خود قرار دهند. اما در فاصله بین تولد تا ۵ سال اول زندگی، دولتها برای پیشبرد تکامل کودکان کم سن و سال بصورت محدودی سرمایه گذاری می کنند و در حال حاضر ECD به طور سیستماتیک در برنامه های پیشبرد و محافظت از سلامت مادران و کودکان ادغام نشده است. علاوه بر این، خانواده ها اغلب از نقش مهم خود در پیشبرد تکامل شناختی و عاطفی اجتماعی کودکان خود در سالهای اول زندگی آگاه نیستند و یا برای آن آماده نشده اند.

تکامل زود هنگام دوران کودکی ECD (شامل ظرفیت های حسی حرکتی، عاطفی / اجتماعی و زبان / شناخت) از برنامه های تفکیک ناپذیر بقای کودکان، سلامت و آموزش است و یکی از مراحل مهم شکستن سیکل فقر بین نسلها و پیشبرد توسعه پایدار است. تکامل در سالهای اول زندگی زیربنای بنیادین سلامت، یادگیری و رفتار در تمام دوران زندگی است. متأسفانه تکامل ضعیف در دوران کودکی گستردگی جهانی دارد. در سطح دنیا بالغ بر ۲۰۰ میلیون کودک در ۵ سال اول زندگی به پتانسیل تکاملی خود نمی رسند. زیرا آنها در فقر زندگی کرده و خدمات بهداشتی، تغذیه و مراقبت های روانی اجتماعی ضعیفی دارند. این کودکان محروم در مدرسه ضعیف عمل کرده و بعدها نیز درآمد کمتر، باروری و ارتکاب جرم بیشتری داشته و مراقبت کمتری از فرزندان خود خواهند کرد. در نتیجه این آسیب، کشور آنها تقریباً ۲۰٪ از نیروی مولد بزرگسال خود را از دست می دهد. (McGregor et al, The lancet child, Development Series, ۲۰۰۷)

سرمایه گذاری در برنامه های کودکان کم سن و سال کار مهمی است زیرا برنامه ها و مداخلات ECD می تواند «شروع خوبی» برای کودکان و تعدیل کننده نابرابری های تنش زای اقتصادی - اجتماعی و جنسیتی

سال می شود. ما امیدواریم که این مطالب بطور گسترده ای برای کسب تکامل مطلوب روانی - اجتماعی کودک و در نتیجه کاهش جهانی نابرابری ها و تکامل ضعیف کودکان بکار رود.

برای پرکردن این فاصله، سازمان بهداشت جهانی و یونیسف برای تقویت حمایت های فنی خود از مناطق و کشورها، همکاری نزدیکی می کنند و با رهبران ملی و دولت ها، آژانس های تکامل، محققین، دانشگاه ها، سازمان های غیر دولتی، مجامع حرفه ای و گروه های حامی، مشارکت گسترده ای دارند. ما همچنین مطالب مبتنی بر شواهد حاضر را برای کمک به کارکنان بین المللی، حکومت های ملی و شرکای آنها آماده کرده ایم تا با کمک آنها **مراقبت از تکامل کودک** را در تمام برنامه های مرتبط در بخش سلامت بکار گیرند.

این مطالب کارکنان سلامت و سایر مشاورین را راهنمایی می کند تا به خانواده ها کمک کنند با کودکان خود ارتباط قوی تری برقرار کرده و مشکلات موجود در مراقبت از کودکان خود را در خانه حل کنند. برنامه **مراقبت از تکامل کودک** برای تحریک یادگیری کودک، بازی و فعالیت های برقراری ارتباط را به خانواده ها توصیه می کند. همچنین افراد بزرگسال از طریق بازی و برقراری ارتباط، یاد می گیرند که چگونه نسبت به نیازهای کودکان حساس باشند و در صورت مواجهه بطور مناسبی به آنها پاسخ دهند.

این مهارت های اساسی مراقبتی منجر به بقا و نیز رشد و تکامل سالم در کودکان کم سن و

تقدیر و تشکر

شرکت کنندگان در گردهمایی به این نتیجه رسیدند که آموزش کارکنان مراکز بهداشتی سطح اول، ابزار بالارزشی در ارتقاء رشد و تکامل سالم کودکان خردسال محسوب می شود. با این حال مطالب آموزشی موجود بایستی همگام با شواهد تحقیقاتی جدید و توصیه های سازمان بهداشت جهانی / یونیسف تجدید نظر شوند. علاوه بر این اگر بتوان این آموزش را فراتر از استراتژی مانا و مراکز بهداشتی محلی نیز استفاده کرد، این نوع مداخله توانایی این را دارد تا در دسترس کودکان بیشتری قرار گیرد. این آموزش می تواند سایر مداخلات برای بقا، سلامت، تغذیه و مراقبت زودهنگام کودک در مناطق محروم مانند برنامه های برطرف کردن نیازهای کودکانی که در مناطق آلوده به آیدز زندگی می کنند را تکمیل نماید. توصیه های با ارزش این کارشناسان در این مطالب تجدید نظر شده برای دوره مشاوره خانواده در مورد مراقبت از تکامل کودک گنجانده شده است.

در اینجا از کارشناسان زیر تشکر و قدردانی می نمایم:

Drs Jane E. Lucas and Patrice Engle for donating much of their valuable time and technical expertise that was needed to update and revise the materials that are contained in Care for Child Development. They were supported by Aisha K Yousafzai, Assistant Professor, Department of Paediatrics and Child Health, Aga Khan University, Karachi, Pakistan and Oliver Petrovic, ECD Programme Specialist, Early Childhood Development Unit/PDO, UNICEF, New York, USA. The assistance of Amy R. Borden, WHO intern, Des Moines University, USA, in the finalization process is gratefully acknowledged.

با توجه به لزوم آموزشهای گسترده برای مراقبین و والدین در جهت ارتقاء مراقبت از تکامل کودکان خردسال و هم چنین نبود منابع معتبر و کافی در این زمینه، دانشگاه علوم پزشکی تبریز با همکاری مرکز بهداشت استان آذربایجان شرقی گروهی از همکاران پزشک را به کنگره بین المللی تکامل کودکان ترکیه اعزام کردند. گروه فوق در کارگاه مراقبت از تکامل سازمان بهداشت جهانی که در آن بسته آموزشی مراقبت از تکامل کودک تدریس می شد شرکت کردند و پس از بازگشت ترجمه بسته فوق را با همکاری دیگر پزشکان و کارشناسانی که در حوزه تکامل کودکان فعالیت دارند، زیر نظر استاد ارجمند آقای دکتر محمد برزگر فوق تخصص نورولوژی کودکان انجام دادند.

دکتر سیف اله حیدرآبادی متخصص کودکان و فلوشیپ تکامل کودکان، دکتر علیرضا نیک نیاز متخصص کودکان، دکتر نسرين براهنی متخصص کودکان، دکتر محمد مهدی منزوی متخصص کودکان، دکتر مژگان توسلی متخصص کودکان، ناهید حسنی خیابانی کارشناس ارشد روانشناسی ویرایش علمی و ادبی متن حاضر توسط دکتر سیف اله حیدرآبادی، دکتر علیرضا نیک نیاز و دکتر نسرين براهنی انجام گرفته است.

در اینجا لازم می دانیم که از کلیه ارگانها و اشخاصی که در این امر ما را یاری کرده و صمیمانه و بی دریغ همکاری نموده اند تشکر و قدردانی نمایم: آقای دکتر صومی ریاست محترم دانشگاه علوم پزشکی تبریز، آقای دکتر تبریزی معاونت محترم بهداشتی دانشگاه علوم پزشکی تبریز، آقای دکتر خسرو شاهی ریاست محترم مرکز بهداشت شهرستان تبریز، آقای دکتر رهبری مدیر گروه سلامت جمعیت و خانواده مرکز بهداشت استان آذربایجان شرقی، سرکار خانم مینو برداردان کارشناس مسئول برنامه سلامت کودکان مرکز بهداشت استان آذربایجان شرقی، کارشناسان محترم بهداشت خانواده شهرستان تبریز، همکاران محترم مرکز تحقیقات سلامت کودکان، همکاران محترم امور مالی و چاپ و تکثیر مرکز بهداشت استان آذربایجان شرقی و آقای حامدافتخار که طراحی و صفحه آرایی به عهده ایشان بوده است.